

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Σ Τ Η Φ Α Τ Ν Η

Όταν γεννήθηκε ο Χριστός στη φάτνη των αλόγων, έκανε κρύο δυνατό, και η θροσούλα που έτρεχε εκεί σε μιιά άρη, πάγωσε και δεν μπορούσε να τον ναγουορίση με τό κελάφιμά της.

Τ' άλογα, τά βώδια και τά άλλα ζωντανά που βρίσκονταν εκεί, έτρεξαν τότε να ζεστάνουν τό θείο βρέφος, αλλά χρειάζονταν και φωτιά.

Τά άζυρα λοιπόν που ήσανε στη φάτνη, πήγαν εύθες να σκεπάσουνε τό μικρό Χριστό, αλλά τά άζυρα είνε κρύα, γιατί όταν αλωνίζονται χάνουν όλη τη ζέστη του φωμιού, που τους την παίρνει τό σάτνρι, κι' έτσι ο μικρός Χριστούλης κρύωνε περισσότερο...

Τότε ο Ίωσήφ θέλησε ν' ανάψη φωτιά, αλλά όσο κι' άν έψαχνε, δεν εύρισκε κεί μέσα ξύλα.

Πηδύσαν λοιπόν τά άζυρα από τη φάτνη που σκέπαζαν τό Χριστό και είναν :

— Κάψε μας εμάς !
Ο Ίωσήφ τ' άναψε, μιιά αυτά, λιγότερια καθώς είνε, και ήκανε άμέσως.

Η Παναγία, που είνε τη θούια τους, τά λιπήθηκε τότε και τά εύχθήθηκε :

— Έτσι χροσά να είνε πάντοτε !...
Κι' από τότε τά άζυρα χροσίζου άν τον ήλιο...

Ο Ίωσήφ έψαχνε τότε να βρη κλαδιά για τη φωτιά.
Κι' ένα δεντρολίβανο που ήτανε άπ' όξω από τη φάτνη, του πρόσφερε τους γυμνούς του κλώνους. Άλλά τί φωτιά να κάνουν οι κλώνοι του δεντρολίβανου ; Και καν άμέσως, εκεί κοντά στα ποδαράκια του Χριστού, και μόλις μπόρεσαν να τά χαιδέψουν με την άσθενική τους πύρα.

Άλλά κι' η θούια αυτή συγκίνησε την Παναγία κι' έδωσε την εύχη της στο δεντρολίβανο :

— Να είναι, του είνε, πάντα εύλογημο και να φυτρώνης κοντά στις έκκλησίες. Τά φύλλα σου να μη λέρωνε ποτέ, η άναντη σου να μοχολοιάη σαν τό λιβάδι και να είνε στους άνθρώπους βάλαμο.

Και από τότε εβάλωμος τό λένε τό λεντρολίβανο...

Ο Ίωσήφ πάλι στενοχωρήθηκε. Με τί θ' άναβε φωτιά ;
Τότε ένας γούλλος που ήτανε σε μιιά τρυπούλα εκεί κοντά, έφανε γήγορα-γήγορα, κοιταζίνοντας και πηδύνοντας, με τά μακρτά πόδια του, έτρεξε σ' όλες τις γωνίες να βρη κάρβουνα, αλλά κάρβουνα δεν βρήκε πουθενά και γύρισε πίσω μαύρος άπ' τη καπνιά της φάτνης.

Όστόσο η Παναγία του έδωσε κι' αυτό μιιά εύχη :

— Να είναι, του είνε, πάντα στις γωνίες τις εύλογημένες των καλών σπιτιών και τά μακρτά πόδια σου να νάναι γήγορα για να φεύγει άμα τό καλέση η άνάγκη και να ηγαίνης μακρτά.

Κι' ο γούλλος κάθησε πειά εκεί κοντά στο νεογέννητο κι' άρχισε να τό νανουρίζει και να τό παρηγοι, προσπαθώντας να τραγουδήση, όπως η θροσούλα, που από τό κρυό τό μεγάλο είνε πάωσιε.

Τότε φωνάζανε της στέγης τά δοξάρια και του σταύλου η Ξυλοδεσιές.

— Στάσου να κατεβούμε μες για να καούμε !
Κι' άρχισαν να τεντώνονται και να τραβίδονται για να ξεκαρφοθούν, και έτριζε η στέγη και οι τοίχοι έτρεμαν, γιατί ίππήζε φόβος να γκομιστούν και να πέσουν άπάνω στο άγιο τό βρέφος.

— Μη, τους φωνάζεν ο Ίωσήφ, μη κοιυνίστε από τις θέσεις σας, γιατί θα γίνη μεγάλος χαλασμός 'δω μέσα !...

Και εκείνα σταβήσαν όπως ήσανε, μιιά η στέγη είνε πειά γυρει και ξεκαρβαλωθει, και τό κρυό έμπαίει που πολύ μέσα στο άχώρι...

Τότε φωνάζε από ψηλά ένα δοκάρι που ήταν από καστιανιά :

— Άράχνη, άραχνούλα μου, καλή και δουλέντου άράχνη, δεν πιάς να φωνάζεις στο βουνό, λίγες αδερφές μου καστιανιές, να ρθουνε να καοίνε για να ζεστάνουν τον Χριστό ;

Η άράχνη άπλωσε τότε τά δίχτυα της, αλλά ο δυνατός άέρας της τά έκοβε και δεν μπορούσε να προχωρήση.

Η Παναγία έδωκε τότε της άράχνης την εύχη, ν' άντέχουε τά νήματα της στους άέρες, στις φουρτούνες και στις νεοροντιές.

Και βάδιε η άράχνη βιαστική. Άλλά καστιανιές δεν βρήκε. Η καστιανιές ήσαν άπάνω στα ψηλά βουνά, και όταν τις ειδοποίησε μι' ένα νυχτοπούλι, εκείνες της απάντησαν :

— Ός να κατεβούμε από δω πάνω, η νύχτα θα περάση πειά και θε να βγη ο ήλιος για να ζεστάνη τον Χριστό !... Ύστερα έχουμε και μες να περιποιηθούμε και να προσέξουμε τά κάστανά μας, που τώρα σκάνε κι' αυτά από τό τσούφλιο τους και πρωτοβγαίνουε στον κόσμο...

Κι' από τότε τό ξύλο της καστιανιάς δεν κάνει για φωτιά. Και άν τό βάλλουε στο τζάκι, ούτε φλόγα κάνει, παρά μαυρίζει σαν άράτης, ούτε κάρβουνα άφίνει, ούτε στάχτη, ούτε ζέστα, παρά μόν μοντζούρα και καπνό...

Τότε τό μεσοδύο της στέγης της φάτνης που ήτανε από άγριεληά φωνάζε από πάνω :

— Βρε δεν είνε κανείς να τρέξη, να βρη τις αδερφούλες μου τις έληνες, και να τους πη να ρθουνε να ζεστάνουν τον Χριστό ; Θά πήγα να ανωμιά μονάχο μου, αλλά βαστούν εγώ όλο τό σπιτί... Δεν είνε κανείς ;

— Εγώ ηγαίνω, φωνάζε ο γούλλος, αλλά ποιός θα νανουρίση τό Χριστό ;

— Εγώ, είνε ένα δοκάρι από πεκαμυγαδάλια. Κι' άν βρης και καμιά δική μου αδερφή, πές της να ρθη κι' αυτή...

Κι' εύθες τό δοκάρι της πεκαμυγαδάλιας πήρε ένα σαράκι, και τούβαλε να τραγανίση τό κορμί του, για να άκούη και να ξεζάνη ο Χριστός.

Άλλά η Παναγία τό έμπόδιε και από τότε τό σαράκι δεν τρώει τό ξύλο της πεκαμυγαδάλιας.

Στό μεταξύ ο γούλλος, τρέχοντας στον κάμπο, βρήκε μιιά γέρινη έληά, που σκυμμένη από τά χιόνια έλεγε παραμύθια στα φυτά της γης, στα θυμάρια, τους κάχνοπόδους και τά εθρομιάρια.

Μόλις άκουσε τί της είνε ο γούλλος, σημάθηκε μι' όλα της τά γερόμια, άκούμησε σ' ένα χοντρό κλαδί της, τράβηξε τις ούρες της βαθεία από τη γη, και βάδιε σιγά και κουραμένα από τά χρόνια-χιλιων χρονών θά ήτανε—και ντούγκου-ντούγκου έφτασε στη φάτνη μτροστά.

Από κοντά της, σαν κοπελίτσια, μιιά πεκαμυγαδάλια, ερχότανε, μικρή σαν τη παιδούλα.

Η γρηά έληά έπεσε και προσκίνησε τό Χριστό κι' έπειτα είνε να την άναψουν. Ο κορμός της θωας ήτανε χονδρός και δεν άναβε.

Κι' ο Ίωσήφ σταύρωσε τά χέρια του, μη ξεροντας τί να ζήτηση !... Τότε άκούστηκε μιιά ψιλή φωνή :

— Κι' έμε με λησιμονήσατε !...

— Ηταν η πεκαμυγαδάλια που δεν την ειδαν όταν μπηκε.

— Εγώ είμαι καλή ν' άνάψη για προσάναμι !... Και γονάτισε κάτω, και τρύπωσε, σαν καλό παιδάκι στις γρηάς-έληνες την άγκαλιά κι' έγειρε κι' άποκοιμήθηκε...

Και άναψε τότε μιιά φωτιά μεγάλη και θεόρατη, κι' έλαψαν όλα εκεί μέσα, και γλίκανε τό κρυό κι' η παγωνιά και γέλασαν τά πάντα, και ξεπάγωσε και πάλι η θροσούλα κι' άρχισε τό γαργαλιστό τραγούδι της, και συνήλθε ο Χριστούλης στις Παναγιάς την άγκαλιά κι' έγειρε κι' άποκοιμήθηκε...

Και τότε η Παναγία εύλόγησε τό δέντρο της έληας.

— Ο χιμός σου, είνε, να δινή φως στις καντήλες, εμπρός στις εικόνες των ναών. Τό ξύλο σου να είνε στερεό σαν σίδερο... Ο κόσμος να χαιρείται τό λάδι σου στα γένοπια του και στην τροφή του.

— Κι' έμένα ; άκούστηκε άξαφνα μιιά φωνή, μέσα από τό πανηγυρι της φωτιάς. Με ξεζάστω έμένα ;

Πάλι δεν την είχαν δει, πάλι την είχαν λησιμονήσει !... Ηταν η πεκαμυγαδάλια.

Κι' η Παναγία την εύλόγησε κι' αυτή :

— Να γλυκάνη ο καρπός σου, της είνε, και να γίνη νόστιμος σαν τό διαλεχτό ψωμί και να στολίση τις Χριστοκοιούρες, που θα φτιάδουν κάθε Χριστούγεννα.

Όταν ο Ίωσήφ, σαν έφημέριος, θέλησε να βγη από τη φάτνη, είνε ότι μτρος και τριγύρω, σε μεγάλη άπόσταση, είνε φητρώσει ένα δάσος... Ησαν τά δέντρα του κάμπου, που ήσαν κι' αυτά να καοίν και να ζεστάνουν τον Χριστό τους...

Ένας θάμνος ξερός σαν Καλλιάντζαρος, που ήταν κάτω από τη γέρινη έληά κι' άκουσε τη γέννηση του Θεοανθρώπου. Έτρεξε και τό είνε σ' όσα δέντρα βρήκε καθώς κύλαγε κάτω κατά τον κάμπο... Και τά δέντρα τρέξανε πρόθωια να φτάσουν στη φάτνη.

Κι' άν δεν προφτάσαν να ζεστάνουν τον Χριστό, έφωσαν όμως τη φάτνη, και έτσι δεν την ειδαν ο Έβραίοι του Ηρώδη, όταν πέρασαν ζητώντας να σφάξουν ημίαια...

ΣΤ.

Στη Φάτνη...